

Vänsterpartiets förslag till Mål och budget 2022 med flerårsplan 2023–2025

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens förslag till Mål och budget 2022 med flerårsplan 2023–2025 med följande ändringar:

1. Kommunfullmäktige fastställer skattesatsen för 2022 till 20 kr och 41 öre.
2. Drifframarna för nämnderna fastställs enligt följande (tkr):

	Majoriteten 2022	Vänsterpartiet 2022	Skillnad
Kommunstyrelsen	-404000	-406000	-2000
KF/KS förfogande	-38300	-35300	3000
Samhällsbyggnadsnämnden	-203900	-203865	35
-Exploateringsverksamheten	0	13500	13500
Teknik- och fastighetsnämnden	-62300	-62800	-500
Miljö och hälsoskyddsnämnden	-18000	-20250	-2250
Kultur- och fritidsnämnden	-288400	-291900	-3500
Arbetsmarknads- och utbildningsnämnden	-290600	-295600	-5000
Utbildningsnämnden	-2758500	-2782500	-24000
Socialnämnden	-689200	-702200	-13000
Vård- och omsorgsnämnden	-1285300	-1304300	-19000
Revision	-4800	-4850	-50
Summa	-6043300	-6096065	-52765
Skatteintäkter (ytterligare vid 20 kr 41 öre)			53000

3. Verksamhetens driframar i plan 2023–2025 justeras i enlighet med förändringarna i punkt 2 ovan.
4. Beslutspunkterna under 6. *Uppdrag* ändras enligt följande:

6:1) Effektiviseringar

I nämndernas budgetramar ingår för perioden 2023–2025 årliga krav på att nämnderna planerar för och vidtar effektiviseringsåtgärder motsvarande cirka 1 procent per år. Dessutom finns krav på effektiviseringar inom nämndernas centrala administration 2022–2023. Det är respektive nämnd som ansvarar för vilka åtgärder som vidtas och att tilldelad budgetram hålls.

Nämnderna redovisar i samband med yttrande till Mål och budget 2023 med flerårsplan 2024 - 2026 de effektiviseringsåtgärder som på kort och lång sikt ~~har~~ ~~eller~~ planeras beslutas ~~eller föreslås fullmäktige~~ av nämnden. Nämndernas förslag till åtgärder ska utgå ifrån kommunfullmäktiges förutsättningar för nämndernas effektiviseringsuppdrag och får inte motverka kommunfullmäktiges mål eller nämndens lagstadgade skyldigheter. Åtgärder av principiell betydelse och/eller betydande omfattning ska underställas kommunfullmäktige för beslut.

5. Följande uppdrag utöver dem i kommunstyrelsens förslag ges:

- a. Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med utbildningsnämnden utreda hur karensavdraget vid sjukdom kan avskaffas för personal i förskolan.
- b. Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att under 2022 utreda hur en permanent Komtek-verksamhet i förvaltningens regi kan återupptas.
- c. Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att utreda införandet av ett hyresfritt nyttjande för barn- och ungdomsverksamhet i de kommunala anläggningarna som hyrs via kultur- och fritidsförvaltningen.
- d. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får i uppdrag att inom ramen för den övergripande klimatstrategin ta fram en särskild strategi för att så fort som möjligt avsevärt minska kommunens energikonsumtion genom åtgärder inom uppvärmning, transporter, belysning m.m.
- e. Teknik- och fastighetsnämnden får i uppdrag att utreda hållbar och klimatneutral energiproduktion i egen regi, t.ex. i form av en solcellspark.
- f. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får i uppdrag att ta fram en pollineringsplan för Botkyrka.
- g. Vård- och omsorgsnämnden uppdras att planera en avveckling av anlitaandet av privata utförare i hemtjänsten.
- h. Teknik- och fastighetsnämnden får tillsammans med berörda nämnder i uppdrag att ta fram ett styrdokument som reglerar hur lokaler ska byggas med avseende på klimatpåverkan, tillgänglighet, verksamhetsanpassning etc. samtidigt som det byggs så kostnadseffektivt som möjligt.

6) Texten under Område 1 Botkyrkaborna har egenmakt kompletteras och ändras enligt följande:

”Skola

(...) Dessa skolor blir ofta bortvalda till förmån för andra skolor i andra områden eller till och med kommuner. *Systemet med i princip fri etableringsrätt för ekonomiskt överkompenserade vinstdrivande friskolekoncerner driver på segregationen. Deras affärsidé är att med bl.a. kösystem locka till sig ”billiga” elever från socioekonomiskt starka hem och låta kommunen ansvara för dem som behöver mer stöd för sitt lärande. Ingen ska känna sig tvungen att välja bort en av kommunens skolor. Det ska finnas attraktiva skolor och förskolor i alla våra stadsdelar.*

(...)

Delaktighet

Kommunen är Botkyrkabornas verktyg för att ta ett gemensamt ansvar för gemensamma angelägenheter i lokalsamhället. Därför är demokratin grunden för all kommunal verksamhet. Den representativa demokratin lägger ytterst den politiska makten i folkets händer.

Engagerade, informerade och aktiva kommuninvånare, med lika rättigheter och möjligheter att bidra till samhällsbygget, är en förutsättning för en långsiktigt hållbar utveckling.

Men skillnaderna i inflytande och levnadsvillkor är stora och diskriminering inskränker människors rättigheter. Det begränsar demokratin. Därför är det ett centralt kommunalt uppdrag att verka för jämlikhet, jämställdhet mellan kvinnor och män och lika rättigheter och möjligheter för alla.

I Botkyrka bor (...)

~~Mittenmajoriteten ser problemet med~~ Det är ett problem att (...)

7) I samhällsbyggnadsnämndens investeringsplan stryks ”Ny konstgräsplan Brantbrink” (15 mkr), Solbrygga Tullingesjön (2 mkr) samt Gångväg runt Tullingesjön (15 mkr). Teknik och fastighetsnämndens investeringsplan tillförs 5 mkr för energisparåtgärder 2022 och ytterligare 5 mkr för 2023 och 2024 samt 17 mkr 2022 för inledande investeringar i energiproduktion och energilagring.

Ett Botkyrka för alla!

(Ur Vänsterpartiet Botkyrkas kommunalpolitiska program 2018–22)

Botkyrka är en ung och kaxig kommun med ett starkt självförtroende. Bilden av Botkyrka som en hopplös problemkommun är falsk, det har vi som bor här alltid vetat. Nu är det allt vanligare att också omvärlden förknippar Botkyrka med utveckling, kreativitet och positiv förändring. Kommundevisen ”långt ifrån lagom” är faktiskt ovanligt träffande! Men Botkyrkas självförtroende bygger inte på förmögenheter och privilegier. Skaparkraften och målmedvetenheten växer inte sällan ur erfarenheter av fattigdom, förtryck och diskriminering – i vårt land eller i andra länder. Det gör dem bara starkare.

Botkyrka är en kommun som växer och utvecklas. Allt fler ser en framtid i Botkyrka för sig och sina barn. Vi vill att ännu fler får den möjligheten genom att satsa på bostäder, förskolor, skolor, kultur och äldreomsorg och allt annat som behövs i ett väl fungerande samhälle för alla. Men klassklyftorna finns även i Botkyrka. De måste bekämpas och minskas genom en tydlig vänsterpolitik för rättvisa och jämlikhet. Vi ska bygga ett Botkyrka för alla!

Framtidens arbetsmarknad finns i Botkyrka – en stor andel invånare med internationella erfarenheter och stora språkkunskaper är en ovärderlig tillgång för näringslivet i en globaliserad ekonomi. De företag som först inser det har ett enormt försprång. Men det krävs också en ambitiös kommunal arbetsmarknads- och utbildningspolitik som skapar nya vägar till arbete och studier för fler.

Med rätta ses Botkyrka som en föregångare på kulturens och upplevelsernas arena. Här förverkligas drömmar. Detta skulle inte vara möjligt utan Botkyrkas föreningar och eldsjälar. De ska få fortsatt goda möjligheter att verka. Demokratin måste ständigt utvecklas om den inte ska dö bort. Vi vill göra det lättare för Botkyrkas kvinnor och män, flickor och pojkar att vara med och påverka sin vardag och samhällsutvecklingen. Demokrati är mer än möjligheten att gå och rösta vart fjärde år.

Demokrati och jämlikhet är tätt sammanvävda. Både klass och kön avgör i stor utsträckning i vilken mån vi inte bara har rätt, utan också en reell möjlighet, att delta i den demokratiska processen. Därför är arbetet för jämställdhet och jämlikhet, mot diskriminering och orättvis fördelning, en del av demokratin.

Hållbar utveckling kräver vänsterpolitik

Den övergripande politiska uppgiften är att säkra en långsiktigt hållbar samhällsutveckling – socialt, miljömässigt och ekonomiskt. Det vi gör i dag får inte undergräva möjligheterna att klara av morgondagens problem. Redan nu måste vi skapa förutsättningar för ett gott samhälle för kommande generationer. Social hållbarhet förutsätter att vi minskar klass- och könsklyftorna i samhället.

Jämlikhet och jämställdhet är kanske de viktigaste faktorerna bakom människors välbefinnande och samhällets förmåga till utveckling. I samhällen med stora och växande klyftor hämmas utvecklingen, folkhälsan försämras, sociala konflikter och orättvisor sliter sönder samhället och demokratin urholkas. Ett sådant samhälle har svårare att klara framtidens utmaningar.

Den miljömässiga hållbarheten handlar i dag till stor del om klimatet. Vi måste snabbt ställa om vårt sätt att producera och konsumera så att vi får ner utsläppen av växthusgaser och minimerar de framtida klimatförändringarna. Därför är det viktigt att vi driver på för nya kollektivtrafiklösningar och planerar för en helt koldioxidfri kommun. Men det finns även andra aspekter av den miljömässiga hållbarheten – vi måste slå vakt om den biologiska mångfalden och kraftigt minska utsläppen av gifter och gödningsämnen i miljön. Allt detta kräver mer av demokratisk samhällsplanering och styrning av ekonomin. Den liberala marknadsmodellen är oförmögen att hantera vår tids miljöhot.

Den ekonomiska hållbarheten kan på kort sikt och i det lokala perspektivet innebära att vi har en stabil kommunal ekonomi där inkomster och utgifter är under kontroll och där vi tar hand om våra gemensamma tillgångar genom underhåll och förebyggande insatser.

I ett större perspektiv handlar det om hur vi skapar förutsättningar för en hållbar ekonomisk utveckling som kommer alla till del och om hur vi finansierar den gemensamma välfärden. Den välfärd vi vill ha måste alltid betalas. Frågan är bara hur. Vänsterpartiet vill ha en välfärd man kan lita på, utan privata vinster, med en skola som utjämnar klasskillnader, en värdig äldreomsorg och en sjukvård som är av högsta kvalitet och lika för alla.

I ett samhälle byggt på omtanke tar vi hand om varandra. Det är både mer rättvist och hållbart. Vi kan konstatera att när det gäller långsiktigt hållbar samhällsutveckling så är det vänsterpolitik som är lösningen, medan högerpolitiken är en del av problemet.

Klimatarbetet kan inte vänta

När Covid-19 bröt ut mobiliserade hela världen med stor kraft för att hantera en akut kris som hittills har skördat mer än 15 000 liv i Sverige och mer än 5 miljoner liv globalt. Samtidigt befinner vi oss mitt i två andra kriser, som kommer mer smygande men som var och en utgör ett ofattbart mycket större hot än pandemin. Den ena är *klimatförändringen* som vi själva orsakar genom utsläpp av växthusgaser, och den andra är *artutrotningen* som är orsakad av vårt sätt att skövla och förorena naturen. Dessa båda kriser hotar inte bara mänskligheten utan allt liv på jorden, och vi måste hantera dem med ännu större beslutsamhet och brådska än pandemin.

Runt om i världen utlyser kommuner, regioner och organisationer klimatnödläge. Vänsterpartiet vill att även Botkyrka sällar sig till denna växande skara. Det skulle signalera insikt om hur allvarlig och brådskande situationen är, men de vackra orden måste åtföljas av en resolut handlingsplan. Sammantaget skulle en utlysning av nödläge, en åtgärdsplan och en informationskampanj hjälpa till

att skapa uppslutning bakom en mer offensiv klimatpolitik. Vi behöver ha med klimatperspektivet i alla beslut vi fattar, men det är också viktigt att vi granskar hela vår verksamhet utifrån ett klimatperspektiv, även då det gäller redan fattade beslut som kan behöva omprövas.

COP26, den internationella klimatkonferensen i Glasgow, har nyligen avslutats och vi ser med växande oro hur otillräckliga klimatmål och bristande handlingskraft tar oss allt närmare en katastrof. Vi riskerar en kollaps av det globala ekosystemet och att stora delar av planeten blir obeboeliga i en allt varmare värld. Alla - från överstatliga organ till var och en av oss - måste bidra till omställningen. Alltför många vänta bara på att andra skall agera. Det är viktigare än någonsin att vi ser helheten och tar hänsyn till de långsiktiga konsekvenserna av allt vi gör i kommunen, och även hur det vi gör här hemma påverkar naturen, människorna och klimatet på andra platser. Vi behöver skydda den orörda natur som finns kvar och hantera vår jordbruksmark med stor varsamhet. Vi behöver förhålla oss till regionala, nationella och globala mål och överenskommelser, i vetskap om att dessa i allmänhet är för blygsamma för att kunna rädda klimatet och den biologiska mångfalden. För att ha en chans att uppnå ens dessa alltför blygsamma mål måste vår egen ambitionsnivå vara betydligt högre.

Det är lätt att bli uppgiven inför en så stor utmaning, men det är inte för sent att bromsa klimatförändringen. Vi behöver ställa om alla delar av samhället för att sluta använda fossila bränslen. Det handlar om att energieffektivisera fastigheter och att ställa om hela transportsektorn till fossilfrihet, men också att bygga ett transportsnålt samhälle eftersom all energiproduktion har miljöpåverkan, även om den sker utan olja, kol och naturgas. Vi behöver bygga ut vår lokala elproduktion och vår förmåga att lagra el, och inte vänta på att andra skall bygga ut produktionen och överföringskapaciteten för att möta våra behov. Vi behöver främja naturliga kolsänkor och lokal livsmedelsproduktion, inte bara på landsbygden utan även i bostadsområden. Vi behöver ta fram en pollineringsplan för kommunen, som så många andra redan har gjort.

Lärdomar av coronapandemin

Coronapandemin har inneburit stora påfrestningar för såväl medborgare som samhällsinstitutioner. Olika samhällsmodeller har olika förutsättningar att möta kriser. Ett robust samhälle med en stark och generell välfärd som garanterar ekonomisk trygghet vid sjukdom och arbetslöshet, med en välfungerande och välfinansierad vård och omsorg är bättre rustat att möta såväl de direkta som de indirekta konsekvenserna av pandemin. De senaste årtiondenas privatiseringar, marknadstänkande och nedskärningar i välfärden har underminerat vår förmåga att hantera de svårigheter som t.ex. en pandemi innebär. Nu måste vi välja en annan väg, bort från det privata vinstintresset i välfärden, och riktning mot demokratisk, långsiktig och rationell planering och styrning av samhällsutvecklingen.

Pandemin och kommunernas ekonomi

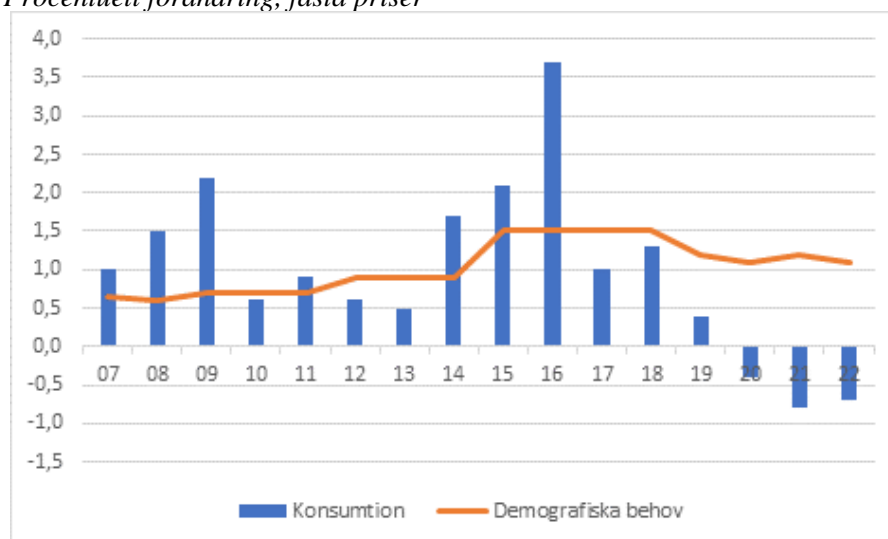
Regeringens budgetproposition för 2020 – framlagd före pandemin – svarade dåligt mot de utmaningar och strukturproblem den svenska ekonomin lider av. I flera fall t.o.m. förvärrade regeringens budgetproposition problemen, inte minst i fråga om de växande ekonomiska klyftorna i samhället.

Regeringen valde dessvärre också att inte prioritera satsningar på välfärden. Runt om i Sverige kom larmrapporter om stora nedskärningar inom skolan, barnpsykiatrin, äldreomsorgen och sjukvården. Detta syntes också i budgetpropositionens siffror. För 2020 och framåt beräknades den kommunala

konsumtionen till och med sjunka, trots att de demografiska behoven talar för att konsumtionen borde öka med drygt 1 procent per år. Detta kan jämföras med den historiska utvecklingen. 1980–2005 växte den kommunala konsumtionen i genomsnitt 1 procent mer per år än vad de demografiskt betingade utgifterna ökade.

Kommunal konsumtion och demografiska behov

Procentuell förändring, fasta priser

Källa: Kommunal konsumtion: BP20 och KI. Demografi: SKL och RUT 2019:1128

Statsbidragen till kommunsektorn var helt otillräckliga och redan i början av 2020 aviserades höjda statsbidrag. Vänsterpartiet lyckades i riksdagen driva igenom ytterligare förstärkningar.

Sedan kom coronapandemin. Den har haft och fortsätter att ha enorma effekter på såväl ekonomin som helhet som kommunsektorn, även om vi i skrivande stund antligen kan skönja slutet. Staten har gått in med stimulansåtgärder utan historiskt motstycke, framför allt till näringslivet, men även till kommunsektorn. Kommunernas utgifter för olika insatser till följd av pandemin har ökat samtidigt som andra verksamheter måst ställas in, vilket minskat kostnaderna. Sammantaget kommer de allra flesta kommuner, inklusive Botkyrka, att liksom 2020 göra stora överskott 2021.

Det innebär inte att det ekonomiska läget är gott. Under pandemins kortsiktiga ekonomiska konsekvenser i form av tillfälliga stimulanser och lägre kostnadsökning ligger kommunsektorns långsiktiga finansieringsproblem.

Välfärdens utmaningar

Välfärden står inför stora utmaningar. Välfärdstjänsternas kvalitet är starkt beroende av att fler arbetar där. Det är en viktig uppgift för staten att se till att omfördela resurser till detta. Coronapandemin har resulterat i en vårdskuld när operationer och behandlingar har skjutits på framtiden och kommuner och regioner står inför ett mycket stort rekryteringsbehov. För att kommunsektorn ska lyckas med sin personalförsörjning krävs både stora utbildningsinsatser och betydande ansträngningar för att öka välfärdssektorns attraktivitet. Centralt i det sammanhanget är också att göra utbildningarna till välfärdens olika yrken mer attraktiva. Den demografiska utvecklingen, där andelen äldre ökar, innebär samtidigt att kommuner och regioner står inför stora resursbehov de närmaste åren.

Vänsterpartiet har i riksdagen redovisat ett samlat paket för att stärka välfärden. Först och främst måste de generella statsbidragen kraftigt öka för att kommuner och regioner ska kunna möta de kostnader som följer av den demografiska utvecklingen utan nedskärningar eller kommunala skatthöjningar. Vänsterpartiet har därför i riksdagen föreslagit att de generella statsbidragen ökas med 10, 15 respektive 20 miljarder kronor för 2022, 2023 och 2024 – utöver regeringens blygsamma höjning. Sammanlagt tillför Vänsterpartiet drygt 32 miljarder till kommunsektorn 2022 utöver regeringens förslag. Vidare står kommuner och regioner inför stora investeringsbehov. Vänsterpartiet anser att det är viktigt att staten tar ansvar och bidrar till att viktiga samhällsfastigheter som är nödvändiga för olika välfärdsfunktioner faktiskt byggs. Vänsterpartiet har därför i riksdagen anslagit 10 miljarder kronor till ett investeringsstöd för samhällsfastigheter.

Effektiviseringar eller ”effektiviseringar”?

Budgeten för 2021 ålade nämnderna ett effektiviseringsbeting på 2% per år under planperioden – sammanlagt nästan en halv miljard kronor. Även i förutsättningarna för budget 2022 fanns denna post.

Under hösten rapporterade nämnderna vilka effektiviseringsåtgärder man avsåg att genomföra under 2022. En genomgång av nämndernas förslag visar att man haft svårt att hitta ytterligare effektiviseringar och de är även i år påfallande otydliga. Betydligt mindre än hälften av de aviserade kostnadsminskningarna är verkliga effektiviseringar, dvs samma kvalitet eller volym till lägre kostnad alternativt högre kvalitet/högre kvalitet eller större volym till samma kostnad. Resten är rena nedskärningar, kostnader som av olika skäl försvinner, vagt specificerade ”övriga effektiviseringar” eller bara fromma förhoppningar.

Majoriteten föreslår nu inget effektiviseringsbeting för 2022, vilket Vänsterpartiet välkomnar. Vi förutsätter att de planerade ”effektiviseringar” som i praktiken skulle innebära försämringar och nedskärningar i angelägen verksamhet inte genomförs. Ett effektiviseringsbeting på 1 procent per år finns dock kvar för åren 2023–2025 och de nedskärningar som föregående års effektiviseringsbeting orsakat kompenseras inte.

Skattesats för 2022

I majoritetens förslag till mål och budget föreslås oförändrad skattesats, 20 kronor och 15 öre.

Botkyrka har haft oförändrad skattesats under många år, trots en periodvis ansträngd ekonomi och ett växande behov. Vänsterpartiet har alltid så långt som möjligt velat undvika kommunala skatthöjningar eftersom de slår hårdast mot dem som har låga inkomster och små marginaler. Å andra sidan slår nedskärningar och försämringar av den kommunala välfärden hårdast mot samma grupper, varför en skatthöjning aldrig kan uteslutas på förhand. En avvägning i ljuset av behoven måste alltid göras.

Den s.k. skattekvoten, dvs förhållandet mellan det totala skatteuttaget i samhället och den samlade ekonomin, har under en följd av år minskat och var 2020 42,8 %, 7 procentenheter lägre än dess högsta läge 1990. Samtidigt innebär en förändrad befolkningssammansättning att välfärdens kostnader ökar. Denna ekvation går inte ihop utan att skattekvoten tillåts öka igen. Den fördelningspolitiskt bästa lösningen vore att staten ökar sitt skatteuttag, i första hand på bolagsvinster, höga inkomster och stora förmögenheter, och i gengäld ökar de

generella statsbidragen till kommunerna. Detta är tyvärr en politik som Vänsterpartiet hittills varit ensam om. Därför kommer nu allt fler kommuner att tvingas höja sin kommunalskatt under de kommande åren.

Vi kan konstatera att en oförändrad skattesats inte ger tillräckligt utrymme för angelägna satsningar på bl.a. förebyggande sociala insatser, barns och ungdomars utbildning och klimat- och miljöinvesteringar.

I denna situation är det omöjligt att hålla fast vid en oförändrad skattesats. Vänsterpartiet föreslår att kommunfullmäktige fastställer skattesatsen för 2022 till 20 kronor och 41 öre, dvs. en höjning med 26 öre. Det ger en ökning av skatteintäkterna med ca 53 mkr.

Målområdestexter

Majoriteten har formulerat nya texter kring åtta ”problemområden”. Vänsterpartiet väljer att inte föreslå alternativa texter, även om vi i många avseenden skulle formulerat oss annorlunda. Vi vill dock föreslå två tillägg/ändringar (se beslutspunkterna ovan). Under rubriken ”Botkyrkaborna har egenmakt, Skolan” föreslår vi ett nytt stycke om hur friskolesystemet driver på segregationen och under underrubriken ”Delaktighet” föreslår vi en förstärkt text om den lokala demokratin hämtad från Mål och budget 2019.

Ändringar i driftramar

Kommunstyrelsen

I december 2015 fick Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i uppdrag av regeringen att återuppta totalförvarsplaneringen. Den planeringen har lett till nya prioriteringar och en del helt nya uppgifter för kommunerna inom ramen för civilt försvar. Vänsterpartiet föreslog i Mål och budget 2021, liksom föregående år, att kommunstyrelsens äskande angående detta arbete skulle tillgodoses och att ytterligare en tjänst som säkerhets- och trygghetssamordnare kopplad till civilt försvar skulle inrättas. Det bifölls inte av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har inte upprepat sitt äskande, men vi anser att det fortfarande är angeläget att möjliggöra denna förstärkning.

För att kunna möta polisens förstärkning och för att kunna möta ökade krav på samverkan utökas trygghets- och säkerhetsavdelningen med en säkerhets- och trygghetssamordnare.

Ett högt valdeltagande är viktigt för Botkyrkabornas möjlighet att påverka samhällsutvecklingen och för politikens legitimitet. Majoriteten föreslår att 1,4 mkr avsätts för demokratiarbete i samband med valet. Det är samma summa som 2018, dvs. i realiteten en minskning. Vänsterpartiet föreslår att ytterligare 100 tkr avsätts för detta ändamål.

Kommunstyrelsens ram tillförs sammanlagt 2 mkr.

Medel till kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens förfogande

Av anslaget till KS/KF:s förfogande på 38 290 tkr är 27 539 tkr öronmärkta för vissa osäkra utgifter som ska avropas av berörd nämnd. I den öronmärkta delen finns även medel för en särskild lönesatsning, 6 mkr, medel som ska fördelas på yrkesgrupper och nämnder senare av Utskottet för Botkyrka som organisation. Dock är en yrkesgrupp särskilt utpekad, fritidsledare och fritidspedagoger, som ska få en särskild lönesatsning på totalt 600 tkr.

Vänsterpartiet anser att reserverade medel för särskild lönesatsning 2023–2025 bör höjas till 8 mkr/år. Dessa medel har tidigare framför allt använts för att justera lönerna för de befattningar där det finns svårigheter att rekrytera, medan de som har de lägsta lönerna ofta inte fått del av någon lönesatsning. Därför reserveras hälften av lönesatsningen, 4 mkr, för en låglönesatsning. Budgetposten tillförs 2 mkr.

Några poster är identiska med poster i innevarande års budget: Språksatsning 2 mkr (VON, UN), säkra tillgången på rent vatten 500 tkr (MHN, SBN), arbetet med blå och gröna värden 500 tkr (MHN). Dessa kan med fördel överföras permanent till berörda nämnders ramar.

Samhällsbyggnadsnämnden

Botkyrka är en kranskommun i en raskt växande storstadsregion. Vi behöver skapa utrymme och goda förutsättningar för vår växande befolkning genom att bygga bostäder och planera för samhällsservice, arbetsplatser, transportinfrastruktur och sociala miljöer. Vi behöver bygga klimatsmarta hyresrätter med rimliga hyror och utveckla vår bebyggelse så att människor kan leva hälsosamt och hållbart samtidigt som vi bevarar både brukbar mark som säkrar vår framtida livsmedelsförsörjning och naturmark som är en förutsättning för liv på jorden. Vi befinner oss i ett klimatnödläge som kräver både anpassning för att klara konsekvenserna av ett allt varmare klimat och akuta åtgärder för att bromsa uppvärmningen och stoppa förlusten av biologisk mångfald.

Samhällsbyggnadsnämnden har en nyckelroll i detta arbete, och även om vi tar hänsyn till den kunskap om klimat- och miljöfrågor som vi besitter i dag så finns det risk för att redan fattade beslut kan ha mycket negativa konsekvenser. Vänsterpartiet har motionerat om att kommunen behöver utlysa klimatnödläge, vilket bland annat innebär att vi behöver granska pågående och planerade projekt och vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att allt arbete är kompatibelt med 1,5-gradersmålet, även om det kräver omprövning av tidigare fattade beslut.

Den politiska majoriteten i Botkyrka tycks inte inse vikten av att prioritera åtgärder som värnar biologisk mångfald, minskar klimatpåverkan och skyddar oss mot konsekvenserna av klimatförändringen när man i stället planerar att bygga en gångväg runt hela Tullingesjön – ett projekt som vi anser är direkt miljöskadligt och dessutom stort resursslöseri. Hela projektet väntas kosta i storleksordningen 125 mkr. Förutom 17 mkr investeringskostnader kan vi även spara 285 tkr i kapitaltjänstkostnader under 2022 genom att stoppa bygget.

Samhällsbyggnadsnämnden tillförs 250 tkr från medel till KS/KF:s förfogande (säkra tillgången på rent vatten).

Exploateringsverksamheten

I budgeten för 2020 hade den politiska majoriteten valt att lägga de förväntade exploateringsvinsterna helt utanför resultaträkningen. Man menade att det inte var korrekt att göra som kommunen hittills gjort, dvs att i budgeten tillgodogöra sig dessa intäkter. En sådan budgetering innebär att alla exploateringsintäkter tillförs resultatet i bokslutet och minskar lånebehovet. Det innebär också att man avstår från att använda intäkterna till verksamhet. 2018 budgeterades 51 mkr och för 2019 47,6 mkr. Därmed skapades motsvarande budgetutrymme för verksamheten.

I mål och budget för 2021 hade majoriteten bytt ståndpunkt och man räknade in 20 mkr för att ”möjliggöra tillfälliga satsningar under 2021 för att lindra pandemins påverkan för Botkyrkabor och vissa kommunala verksamheter”. Det framgick dock inte vilka satsningar som avsågs.

Vänsterpartiet inser att det är riskabelt att göra verksamhetsbudgeten allt för beroende av föränderliga och svårbedömda exploateringsintäkter men att helt avstå från dessa intäkter i budgetens resultaträkning innebär en onödig begränsning av verksamhetsutrymmet.

Vänsterpartiet föreslog 2019 en försiktig intäktsbudgetering på 13,5 mkr och anser att motsvarande belopp är rimligt även i år. 2021 var dock ett speciellt år till följd av pandemin och vi biföll därför majoritetens förslag om ”tillfälliga satsningar” på 20 mkr hämtade från planerad försäljning av mark i Tumba Centrum samt därutöver 13,5 mkr.

För 2022 föreslår vi att exploateringsintäkter budgeteras med 13,5 mkr.

Teknik- och fastighetsnämnden

Teknik- och fastighetsnämnden får i uppdrag att utreda hållbar och klimatneutral energiproduktion i egen regi, t.ex. i form av en solcellsopark. Nämnden tillförs 500 tkr för detta ändamål.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

En väsentlig del av den omställning som krävs för att klara klimatmålen – lokalt, nationellt och globalt – är en kraftigt sänkt energikonsumtion. Vänsterpartiet anser att kommunen inom ramen för den övergripande klimatstrategin ska ta fram en särskild strategi för att så fort som möjligt avsevärt minska kommunens energikonsumtion genom åtgärder inom uppvärmning, transporter, belysning m.m.

Vi behöver också minska vårt beroende av energi som produceras långt från kommunen. I stället för att förlita oss på att andra kommuner skall bygga ut sin produktion och att andra myndigheter skall förstärka överföringskapaciteten behöver vi ta fram en plan för egen produktion och lagring av förnybar, fossilfri el. Vi föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden får i uppdrag att ta fram en sådan plan.

I mål och budget för 2021 ingick effektiviseringsåtgärder på 2 % (397 tkr). En av de verksamheter som skulle drabbas hårt var Fältbussen som bl.a. ger alla femteklassare i Botkyrka möjlighet att lära sig mer om kommunens geografi, växt- och djurliv. Vänsterpartiet motsatte sig planerna. Nu föreslår majoriteten att nämnden tillförs 400 tkr ”för att kunna erbjuda fältbussens verksamhet till fler målgrupper och samtidigt upprätthålla den goda måluppfyllelsen med elever från årskurs fem.” Men den planerade bemanningslösningen på Fältbussen

innebär att det fortfarande blir omöjligt att uppnå de uppsatta målen, samtidigt som annan viktig miljövardande verksamhet drabbas. Vänsterpartiet vill därför att Fältbussens budget används till två fasta heltidstjänster i stället för ett pussel av tillfälliga lösningar där medarbetare som saknar rätt kompetens flyttas från andra viktiga arbetsuppgifter.

I det Grönstrukturprogram som Botkyrka antog tidigare i år finns ett stort antal rekommendationer. De flesta av dessa är specifika åtgärder som bör utföras i samband med exploatering eller investering, men det finns också ett antal kommunövergripande åtgärder som kräver investering i form av arbetstid – till exempel framtagandet av en pollineringsplan, vilket redan finns i många kommuner. Miljö- och hälsoskyddsnämndens budget behöver ge utrymme för detta viktiga arbete, och vi tillför därför 1 mkr för att påbörja arbetet under 2022.

Då vi befinner oss i ett klimatnödläge med enorma utmaningar för att ställa om till långsiktig hållbarhet har vi inte råd att reducera kapaciteten för den del av förvaltningen som har huvudansvar för detta arbete. För att säkerställa att förvaltningen har tillgång till de resurser som krävs för att bland annat ha kapacitet att ta fram vår föreslagna energistrategi, tillför vi nämndens driftbudget 500 tkr jämfört med majoritetens förslag.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillförs totalt 750 tkr från medel till kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens förfogande för arbetet med rent vatten och att säkra kommunens blå och gröna värden.

Kultur- och fritidsnämnden

Vänsterpartiet har under flera år föreslagit en satsning på den öppna fritidsverksamheten för att bland annat förbättra personalsituationen. En sådan satsning finns nu också med i majoritetens förslag vilket vi tycker är mycket glädjande.

För andra året i rad ges kultur- och fritidsnämnden ingen volymkompensation trots att även denna nämnd får ökade kostnader i takt med att kommunen växer. I nämndens yttrande till mål och budget framgår att denna kompensation tidigare har varit mycket betydelsefull. Vänsterpartiet anser att även kultur- och fritidsnämnden bör ges tillskott och föreslår en ökad ram om 2,5 mkr, vilket ungefärligt motsvarar den volymkompensation som tidigare varit prognosticerad för detta år.

Som en del av majoritetens besparingar inför 2020 så sänkes anslaget till bibliotekens medieinköp. Biblioteken är viktiga för Botkyrkaborna och i medborgarundersökningen så är det den kommunala verksamhet som ofta är bland de mest populära. Biblioteken är nu också inne i en process där lokaler rustas upp och blir mer tillgängliga, något som redan skett i Fittja och Tumba och som är på gång i både Alby och Tullinge. Vänsterpartiet anser att det är av stor vikt att biblioteken har ett stort utbud för att öka sin relevans för medborgarna och skjuter därför till 750 tkr.

I majoritetens förslag ersätts nämnden för kostnader kopplade till den interkommunala ersättning som kommunen betalar för barn som går på fritidsklubb i annan kommun än Botkyrka. Däremot ersätts inte familjer för den föräldraavgift som ibland debiteras i andra kommuner. Vänsterpartiet anser att det är normalt att välja att delta i fritidsklubb i den kommun där man också går i skolan och har sina skolkamrater, och vill att möjligheten att delta i fritidsklubb ska vara likvärdig för alla Botkyrkabor som ingår i målgruppen. I detta budgetförslag tillför vi 250 tkr för att möjliggöra att ge ersättning för föräldraavgifter.

Beslut om att den kommunala teknikskolan, Komtek, skulle läggas ner fattades 2018. Vänsterpartiet ansåg att det var en dålig åtgärd då Komtek var en viktig del av kulturskolan, som i sitt övriga utbud inte har någon liknande verksamhet att erbjuda teknikintresserade barn. Beslutet om nedläggning togs bland annat mot bakgrund av att de blivit uppsagda från sina lokaler, varför en utredning är nödvändig för att Komtek ska kunna återuppstå. Vänsterpartiet föreslår att kultur- och fritidsnämnden uppdras att under 2022 utreda hur och var en permanent Komtek-verksamhet i förvaltningens regi kan återupptas.

I budgethandlingarna inför 2019 stod att ”ytterligare ett förslag är att utreda införandet av ett hyresfritt nyttjande för barn- och ungdomsverksamhet i de kommunala anläggningarna som hyrs via kultur- och fritidsförvaltningen”. Vi föreslår återigen att ett sådant uppdrag ges.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Många av arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens verksamheter drabbades hårt av Covid-19. Arbetslösheten i Botkyrka är bland de högsta i regionen, och även om viss återhämtning har skett under 2021 så kan vi förvänta oss att konsekvenserna av pandemin kommer att vara påtagliga även under 2022. Nedmonteringen av Arbetsförmedlingen har fått stora konsekvenser för kommunsektorn, där utmaningarna är ojämnt fördelade och kommuner som Botkyrka behöver göra stora kompensatoriska satsningar.

Inför 2020 riktade Vänsterpartiet kritik mot majoritetens förslag att effektivisera verksamheten genom att lägga ut delar av SFI på entreprenad. Det är svårt att se hur det skulle kunna leda till faktiska besparingar. Om ersättningen skall täcka både verksamhet och den privata aktörens vinst är det nästan ofrånkomligt att kvaliteten blir eftersatt. Kommunen behöver dessutom bygga upp en organisation för att kontrollera och säkerställa att upphandlade aktörer levererar en tjänst som är likvärdig med kommunens egen verksamhet. Vi vill i stället att vuxenutbildningen och SFI får ett breddat uppdrag som inkluderar förebyggande socialt arbete, och att verksamheten åter skall utföras i egen regi.

För att möjliggöra satsningar på bland annat ungdomsjobb och ett utökat uppdrag för vuxenutbildningen vill vi tillföra Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden 5 mkr.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämndens verksamhet påverkas i dagsläget av att barnkullarna är mindre än tidigare samtidigt som privata förskolor och skolor har etablerat sig i Tumba. Detta har lett till en stor överkapacitet som leder till stora kostnader för kommunen, samtidigt som de minskade antalet barn leder till minskad resurstilldelning för nämnden. Till detta tillkommer att utbildningsnämnden de senaste åren har varit pressade av nedskärningar. Även om majoritetens budget för 2022 inte innehåller några ytterligare besparingar så leder de minskade barnkullarna i kombination med historiska och framtida planer på besparingar till risk för till exempel nedläggning av mindre förskolor, vilket är något som på ett mycket konkret sätt skulle drabba medborgarna. Sammantaget kan vi konstatera att nämnden är underfinansierad i relation till sitt mycket viktiga uppdrag. Vänsterpartiet tillför i detta budgetyrkande 14 mkr som en allmän resursförstärkning som syftar till att minska de negativa konsekvenserna av ovanstående. Pengarna syftar också till att stärka skolan och deras arbete för att ta igen det kunskapsstapp hos eleverna i de lägre årskurserna som har uppstått som en konsekvens av pandemin.

För ett par år sedan beslutade utbildningsnämnden att begränsa arbetslösa och föräldraledigas förskoletimmar till 25 (men fortfarande kräva full avgift). Begränsningen av antalet förskoletimmar för föräldralediga och arbetslösa innebär svåra konsekvenser för enskilda. Förändringen slår olika hårt för olika socioekonomiska grupper. Var tredje barn i Fittja är drabbat och ”endast” var tionde i Tullinge. Med precision drabbas den grupp som behöver förskolan mest, bland annat, med avseende på språkutveckling. Ur ett barnfattigdomsperspektiv är det också negativt att dessa barn förlorat möjligheten att äta frukost och ett mellanmål på förskolan. Vänsterpartiet tillför i detta budgetyrkande 4,5 mkr för att åter kunna ge alla barn rätt till heltid i förskolan.

Majoriteten har sedan några år tillbaka avskaffat möjlighet att få tillgång till barnomsorg nattetid genom s.k. ”nattis”. Vänsterpartiet anser att det är stor försämring för de medborgare som är tvungna att arbeta på natten inom exempelvis vården. I detta budgetyrkande tillför vi 3 mkr för att verksamheten med barnomsorg nattetid ska kunna återupptas.

Förutom de nämnda åtgärderna som majoriteten vidtagit för att aktivt utestänga barn från förskolan så har Botkyrka redan från början ett problem med låg servicegrad, dvs den andel av barn i förskoleålder som också är inskrivna i förskolan. Det utgör bland annat ett problem för barnens svenska språkutveckling då servicegraden är som lägst i de kommuner som har högst andel föräldrar som inte pratar svenska hemma. Det finns en risk att barnen hamnar efter i låga åldrar och att detta sedan kan hänga kvar under skolgången. Vänsterpartiet vill att kommunen satsar mer på att öka servicegraden genom bland annat uppsökande verksamhet. För detta tillför vi 2,5 mkr i vårt budgetyrkande.

Inom förskolan arbetar personalen nära barnen och smitta kan lätt spridas. Pandemin pågår alltjämt och det är fortsatt viktigt att stanna hemma vid sjukdom. Det avskaffade karensavdraget har varit den enskilt kanske viktigaste smittskyddsåtgärden under pandemin, men är sedan den 1 oktober 2021 återinfört. Karensavdraget (tidigare karensdagen) i sjukförsäkringen gör att personal som borde vara hemma ändå går till jobbet och därmed riskerar att smitta ännu fler. De som ändå sjukskriver sig förlorar mer i lön än andra personalgrupper. Vänsterpartiet har i flera år, även innan pandemin, föreslagit att förskolepersonal bör ersättas för karensavdraget. Pandemin har ytterligare visat vikten av att göra just detta. Vi föreslår därför att kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med utbildningsnämnden utreda hur karensavdraget vid sjukdom kan avskaffas för personal i förskolan. På riksnivå har Vänsterpartiet föreslagit ett avskaffat karensavdrag för alla.

En genomgången gymnasieutbildning är den främsta skyddsfaktorn när det gäller möjligheterna till ett gott liv, och det minskar risken för ungdomar att hamna på glid. Vi har också en arbetsmarknad som i vissa branscher har mycket stort behov av arbetskraft. Samtidigt finns lediga platser på kommunens gymnasier ofta på just de program som har störst chans att leda till jobb. Till exempel har Skyttbrinks gymnasium ett lägre söktryck nu än vad som vore önskvärt. Vänsterpartiet satsar 500 tkr på en marknadsföringsinsats som syftar till att öka intresset för och matcha personer till kommunens yrkesförberedande gymnasieprogram.

Utbildningsnämnden tillförs totalt 24 mkr.

Socialnämnden

Majoriteten skriver i sitt förslag till Mål och budget för socialnämnden:

”Åtgärder för att uppnå en budget i balans är pågående inom nämndens område och ytterligare åtgärder kommer behöva vidtas under innevarande period. *Det är dock angeläget att påtala att nämndens verksamhet till största delen är lagstyrd och lyder under lagkravet om att erbjuda god kvalitet på sin verksamhet, Ett väsentligt område under perioden kommer därför vara att säkerställa att avvägningar en ekonomi i balans inte medför avsteg från kvalitet och rätts-säkerhet.*” (Vår kursivering).

I november prognostiserade nämnden ett underskott på drygt 6 mkr. Det underliggande, strukturella underskottet är dock betydligt större. I stor utsträckning tillfälliga statsbidrag och ersättningar för flyktingmottagande (som föreslås reduceras 2022) minskar det totala underskottet, men insatser för vuxna utan boendeproblem prognosticerar t.ex. ett underskott med drygt 20 mkr.

Den verksamhet som inte är lagstyrd är i första hand det viktiga förebyggande arbetet, t.ex. öppna förskolan, föräldrastödet och det våldsförebyggande arbetet i Tåget/MVP. Enligt utredningen Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag, SOU 2020:47 ska även det förebyggande arbetet bli obligatoriskt. Även om det är svårt att mäta är de flesta överens om att nedskärningar på detta område är både humanitärt och ekonomiskt oförsvarbara. Ett minskat förebyggande arbete leder till att fler hamnar i svåra sociala problem, missbruk och kriminalitet med samhällskostnader som mångdubbelt överstiger de kortsiktiga kostnadsminskningarna. Det våldsförebyggande arbetet är också viktigt i kampen mot det hedersrelaterade våldet.

Avgiften för familjerådgivningen, som drivs tillsammans med Huddinge, är 350 kr per tillfälle. Vi ser verksamheten som en viktig del av det förebyggande sociala arbetet som motverkar framtida missförhållanden och därmed sociala kostnader. Därför vill vi sänka avgiften till 200 kr.

Kultur- och fritidsnämnden föreslås få en ramhöjning med 3 mkr för höjda föreningsbidrag. Någon motsvarande höjning av bidragen till de föreningar som söker sina bidrag av socialnämnden föreslås. Vänsterpartiet tillför socialnämnden 1 mkr i detta syfte.

Vänsterpartiets bedömning är att Botkyrkas socialförvaltning på intet sätt är ineffektiv – tvärtom – utan är kraftigt underfinansierad. I syfte att både klara den lagstyrda verksamheten utan ”avsteg från kvalitet och rätts-säkerhet” och samtidigt stärka det förebyggande arbetet tillförs nämnden 13 mkr.

Vård- och omsorgsnämnden

De två senaste åren har nämndens verksamhet varit starkt påverkad av den pågående pandemin, efter ett antal år av underfinansiering och ständiga effektiviseringskrav. Den kostsamma utförsäljningen av hemtjänsten till privata vinstdrivande bolag påbörjades mitt under pandemin och är planerad att ytterligare utökas under 2022. Vänsterpartiet fortsätter att motsätta sig denna utveckling och vill se ett återtagande av den splittrade hemtjänsten till egen regi.

Vi är också starkt kritiska till den kraftigt underdimensionerade boendeplaneringen, som länge resulterat i att många kommuninvånare med omsorgsbehov måste flytta till ett boende utanför kommunen på grund av den kroniska

platsbristen. I stället för att planera för det faktiska behov som befolkningsutvecklingen förutspår, med en möjlighet att hyra ut platser till närliggande kommuner om beläggningen skulle visa sig lägre under en period, så väljer man att fortsätta köpa dyra externa platser. En successiv förändring från privata, vinstdrivna aktörer till kommunala vårdgivare bör genomföras.

Nämnden tillförs 6 mkr för särskild lönesatsning 2022. Vänsterpartiet anser att anslaget bör höjas till 8 mkr/år. Dessa medel har tidigare framför allt använts för att justera lönerna för de befattningar där det finns svårigheter att rekrytera, medan de som har de lägsta lönerna ofta inte fått del av någon lönesatsning. Därför reserveras hälften av lönesatsningen, 4 mkr, för en låglönesatsning. Budgetposten tillförs 2 mkr.

Vård- och omsorgsförvaltningen har tidigare anställt en demenssjuksköterska (halvtidstjänst). Vi föreslår att denna roll återinförs från och med 2022 och lägger därför till 500 tkr i nämndens ram.

Under flera år har Vård- och omsorgsnämndens verksamhet, i likhet med flertalet förvaltningar, kämpat med krav på ”effektiviseringar”, vilket lett till en allt hårdare pressad personal och risk för allvarliga missförhållanden. Botkyrka är inte ensamt. Pandemikrisen demonstrerade bara allt för tydligt hur bräcklig omsorgsverksamheten var och är. Här finns mycket att återställa. Nämnden tillförs 16,5 mkr.

Totalt tillförs nämnden 19 mkr.

Valnämnden

Vänsterpartiet föreslår inga ändringar av valnämndens budgetramar (ingår i kommunstyrelsens ram).

Revisionen

Revisionens budget föreslås räknas upp med beräknad pris- och löneutveckling (104 tkr) till 4,8 mkr. Till skillnad från merparten av övriga verksamheter görs ingen volymuppräknning baserad på befolkningstillväxt. Någon omedelbar koppling mellan befolkningsökning och revisionens kostnader finns inte, men en växande befolkning innebär att den kommunala verksamheten växer och därmed också revisionens granskningsfält. Vi föreslår därför att revisionens driftram tillförs 50 tkr. På sikt bör en promille av de totala verksamhetskostnaderna vara rikt-punkt för revisionens budget.

Investeringsplanen

Vänsterpartiet anser att den planerade gångvägen runt Tullingesjön är olämplig ur miljösynpunkt och att den del av projektet som ligger i investeringsbudget för 2022 (17 000 tkr, inklusive ny Solbrygga vid Tullinge strand) är ett rent slöseri med resurser. Ett annat miljöskadligt projekt är den planerade konstgräsplanen vid Brantbrink (15 000 tkr). Vi menar också att ytterligare ansträngningar måste göras för att effektivisera byggandet, bl.a. genom industriellt byggande istället för traditionellt platsbyggande och genom en effektivare kommunal planering. Vi ser det också som avgörande att våra investeringar fullt ut överensstämmer med och understödjer kommunens klimatstrategi bland annat genom att livscykelanalyser används för att styra materialval och produktionsmetoder.

Teknik och fastighetsnämndens investeringsplan tillförs 5 mkr för energisparåtgärder 2022 och ytterligare 5 mkr för 2023 och 2024 samt 17 mkr 2022 för inledande investeringar i energiproduktion och energilagring.

